

CVETJE

z vertov svetega Frančiška.

II. leto.

V Gorici, vinotok 1881.

10. zvezek.

Spletajte rožni venec Mariji!

Splétajte rožni

Venec Mariji, častivci pobožni,
Vsi, ki želite v nebesa lepé,
Da vam odpró se na njene prošnjé:
Da vam odpró se na njene prošnjé,
Vsi, ki želite v nebesa lepé,
Venec Mariji, častivci pobožni,

Spletajte rožni!

Spletajte rožni

Venec Mariji, častivci pobožni,
Slavna gospoda, bogati ljudjé,
Da vas denar in častí ne vdušé:
Da vas denar in častí ne vdušé,
Slavna gospoda, bogati ljudjé,
Venec Mariji, častivci pobožni,

Spletajte rožni!

Spletajte rožni

Venec Mariji, častivci pobožni,
Vi siromaki, sirote bledé,
Da vam obriše prebritke solzé:
Da vam obriše prebritke solzé,
Vi siromaki, sirote bledé,
Venec Mariji, častivci pobožni,

Spletajte rožni!

Spletajte rožni

Venec Mariji, častivci pobožni,
Vi učenjaki, ve umne glavé,
Da vam v razumu ne vtone sercé:
Da vam v razumu ne vtone serce,
Vi učenjaki, ve umne glavé,
Venec Mariji, častivci pobožni,

Spletajte rožni!

Spletajte rožni

Venec Mariji, častivci pobožni,
Krotke, ponižne, pripravste dušé,
Tu se modrosti nebeške učé:
Tu se modrosti nebeške učé,
Krotke, ponižne, pripravste dušé,
Venec Mariji, častivci pobožni,

Spletajte rožni!

Spletajte rožni,

Venec Mariji, častivci pobožni,
Čversti mladeniči, décle živé,
Da vas ne omamijo ostudne željé:
Da vas ne omamijo ostudne željé,
Čversti mladeniči, dečle živé,
Venec Mariji, častivci pobožni,

Spletajte rožni!

Spletajte rožni

Venec Mariji, častivci pobožni,
Matere mile, zakónski možjé,
Da se otročiči vam v radost rodé:
Da se otročiči vam v radost rodé,
Matere mile, zakonski možjé,
Venec Mariji, častivci pobožni,
Spletajte rožni!

Spletajte rožni

Venec Mariji, častivci pobožni,
Vdovci in vdove in stari ljudjé,
Da vas ne starejo tóge težké:
Da vas ne starejo toge težké,
Vdovci in vdove in stari ljudjé,
Venec Mariji, častivci pobožni,
Spletajte rožni!

Spletajte rožni

Venec Mariji, častivci pobožni,
Kmet in kupèc in gdor brodi morjé,
Vmetalnik, delavec, hrabre vojské:
Vmetalnik, delavec, hrabre vojské,
Kmet in kupèc in gdor brodi morjé,
Venec Mariji, častivci pobožni,
Spletajte rožni!

Spletajte rožni

Venec Mariji, častivci pobožni,
Cesar in kralji in njih krasne gospé,
Vsi, ki na tronih visoko sedé:
Vsi, ki na tronih visoko sedé,
Cesar in kralji in njih krasne gospé,
Venec Mariji, častivci pobožni,
Spletajte rožni!

Spletajte rožni

Venec Mariji, častivci pobožni,
Mašniki, mnih ter nune sveté,
Svétéči svetu ko zvezde svitlé:
Svétéči svetu ko zvezde svitlé,
Mašniki, mnih ter nune sveté,
Venec Mariji, častivci pobožni,
Spletajte rožni!

Spletajte rožni

Venec Mariji, častivci pobožni,
Papež in škofje, glavarji cerkvé,
V imenu vernih vesoljne zemljé:
V imenu vernih vesoljne zemljé,
Papež in škofje, glavarji cerkvé,
Venec Mariji, častivci pobožni,
Spletajte rožni!

G O V O R

Njih svetosti papeža Leona XIII.

o slovesnem sprejetju slovenskih romarjev 5. malega serpana
1881.

Ljubljeni sinovi!

Rim, poglavitno mesto katoliškega sveta, vas je željno pričakovalo ter vas z ljubeznijo denes objema; Naše očetovsko serce pa se nad vašim obilnim shodom tako silno raduje in veseli, da menimo, kar je nekedaj sv. apostelj Pavel rekel o svojem Titu, rav-

no to smemo tudi mi po pravici o vas reči: Bog nas je potolažil z vašim prihodom.

Že od začetka Našega papeštva, ko smo videli sveto Cerkev pri najbližnjih narodih iz raznih vzrokov nevsmiljeno stiskano in ko nam je ta pogled delal silne britkosti, obšla nas je volja proti Jutru se ozreti, ali ne bi spomin na preteklost Nam posvetil s kakim razlogom in poterdilom veselega upanja za prihodnje. Zdaj pa se je po božji dobroti zgodilo, da nam ravno današnji dan podaja del, in ne najmanjši del tega tolažila, ki smo takrat namerjali mej vami ga iskati. Zakaj dobro znani so nam, ljubljeni sinovi, vaši nameni, vidimo in po pravici cenimo ljubezen in vernost, ki vas je iz tako daljnjih in raznih dežel pripeljala sem zedinjene z enoserčnim sklepom, da Naši nizekosti in višjemu gospostvu apostolskega sedeža svoje podložno počesčenje izkažete. — Iz tega se razodevajo ne le samo preblagi občutki slehernega izmej vas, temuč sije tudi dokaz prečudne ter božje edinosti sv. Cerkve, o kateri si ti, častitljivi brat, ravno kar resnično in obširniše govoril. Zakaj Jezus Kristus je sklenil in sè svojo kervjo zapečatil bratovsko zvezo vseh ljudi mej seboj in vse, kateri so imeli v njega verovati, je zbral kaker v eno družino, ki je sveta Cerkev, vseh um in voljo je v tako popolno edinstvo spravil, da morajo biti eno, kaker sta On in Oče eno.

Da se pa ta edinstvo ohrani, zato je najvišje pastirstvo podelil svetemu Petru, pervaku mej aposteljni, ter je zapovedal, da naj se preseljuje na rimske papeže, njegove naslednike, da namreč udje ostanejo v zvezi z vidno glavo sv. Cerkve ter se razliva življenje po vsem telesu velike kerščanske družine. To je dobrota življenja in zdravja, katero sta vam, ljubljeni sinovi, za Bogom najprej pridobila sv. Ciril in Metod, občna vaša aposteljna.

In res, v 9. stoletju, ko je zaslovelo ime Slovenov, sta se z neverjetno veliko ljubeznijo vsa darovala duhovni omiki vaših prednikov ter sta jih prerodila po evangeliju Jezusa Kristusa v ne dolgem času. Tako se je onim narodom prigodilo, da so bili zedinjeni s tem apostolskim sedežem, to je s tisto Skalo, ki je hotel Kristus Gospod, da bodi podlaga njegovi Cerkvi in popolnoma nepremagljiva terdnjava zoper vsaketero človeške in satanove napade. Mej Sloveni in tem sedežem svetega Petra so se pričele od tistega časa notranje razmere in mejsebojna opravila, katerih sam spomin je neizmerno prijeten, zlasti še ta dan, in ko ste vi pričujoči. Zakaj tukaj v mestu Rimu sta sveta brata odgovor dajala

od svojega apostoljskega dela in opravila; tukaj na grobeh pervakov apostoljskih sta s prisego poterdila neomadežano svojo vero; tukaj sta sprejela škofovsko čast in posvečenje. Metod je bil z najčastitljivišim pismom od rimskega papeža priporočen, s čiger samega veljavo in voščili se je vernil na Moravsko z duhovniki in škofi vred, ki so bili odmenjeni v opravih duhovske službe v vaših okrajinah podpirati ga.

Ciril je apostoljsko službo takrat pričel, ko je Kerzonecem neznane ostanke Klemenca I., Našega predhodnika, našel; te je nadalje z ljubeznijo in zvestobo hranil in hotel, da naj ga do Rima povsod spremljajo. In Mi ne cenimo za primerljivej, da je, kakor je tudi tebi, častitljivi brat, ravno kar ljubó bilo omeniti, v tem mestu vmerl in da je Rimu došla čast svete ostanke kakor Cirilove tako tudi Klemenove tako rekoč v enem naročju imeti. Oba preslavna aposteljna kerščanske vere že toliko stoletji vstric počivata v miru Kristusovem in videti je, da hočeta učiti najpoznejše mlajše, kako priserčna naj bo in za vselej ostane zložnost Slovencev z rimsko cerkevjo.

Kmalu pa je zorel tudi sad te potrebne zveze in to v splošno, kakor tudi v vaših aposteljnov korist. Zakaj ko se jima je dogodilo, kar se mnogokrat primeri takim, ki se poprimejo velikih reči, da sta zadela na razne pritežnosti in očitanja, skusila sta pomoč, ponujano od le-tega aposteljskega sedeža; imenoma sta dosegla milost in pomoč Nikolaja I., Hadrijana II., Janeza VIII. — In poznejši papeži, naši predhodniki, so tudi skazovali Slovencev vselej dobrovoljno serce. Pisma vaše zgodovine pričajo, koliko truda so rimski papeži obračali na to, da se ne samo vera, temuč tudi občna sreča pri vas ohrani. Zakaj, kar se vselej dogodi, ker mora moč svete vere neogibno največi vpliv imeti do človeškega življenja in vedenja, to se je pri vaših očetih še očitniše in svitlejše razodelo, ko po delavnosti Cirilovi in Metodovi niso sprejeli le katoliške vere, kar je vendar najvikše, ampak tudi olikane šege in grajanske navade v življenju. Tema svojma aposteljnoma se imate zahvaliti za mnogo tudi v tem oziru, ker sta znamenja vaše abecede prva iznašla, ker sta veči del svetega pisma v ljudsko besedo prestavila, ker sta svete obrede primerno ljudskemu duhu vravnala. Iz teh vzrokov bo Cirilovo in Metodovo ime častilo vse nasledništvo v Moravcih, Čehih, Bólgarjih, Primorcih, Poljcih, Rusinih in vseh Slovencev od adrijanskega primorja do skrajnega Novgoroda.

Ker je torej v zedinjenju z rimsko cerkevjo, materjo vseh cerkev, toliko upanje varnosti, tolikih dobrot zagotovljenje, zato si krepko prizadevajte, ljubljeni sinovi, da se ta zveza pri vas ohrani in dan na dan globočje vkorenini. Sè skupno molitevjo prosimo sv. Cirila in Metoda, naj dobrotno blagovolita z nebes braniti slovenske narode ter izprositi od Boga enim stanovitnost, razsvitljenje drugim, da gorečnost mejsebojne ljubezni v vseh sereih vnameta, sovraštvo, prepire, zavidnosti pa od dedine Gospodove odvrata. Pred vsem naj Bogu priporočata tisti narod, ki ima največo veljavo po številu, mogočnosti in bogastvu, in ki ju časti za svoja aposteljna, ki je pa zvezo pretergal, po kateri sta ga bila ravno ta aposteljna zedinila sè svetim Petrom in rimsko cerkevjo.

Keder se poverne edinost v veri in bodo zagotovljene pravice posameznih dežel, potem še le se bo mnogo zanašati na vaše prizadevanje in moč za razširjanje kraljestva božjega na zemlji; ker po božjem sklepu se kaže, da je prihranjen slovenski rod za posebne namene.

Sicer pa, ljubljeni sinovi, povernite se zdravi in veseli v svojo domovino; pripovedujte svojim bratom, kar ste v mestu Rimu videli in slišali. Vi bodite priče, ter naj spoznajo, da Naša očetovska dobrohotnost v ljubezni objema vso blagodušno in veliko družino slovenskih rodov in oziroma na to je najbolj goreča želja Našega serca, da naj se z največo vnetostjo, z nepremagljivo zvestobo katoliške Cerkve deržijo in da se tudi eden naj ne izgubi iz te presvete ladje, zakaj, gdor se v nji ne nahaja, da govorim z besedami vašega Jeronima, bode poginil v potopu. Naznanite jim apostoljski blagoslov, ki ga njim in vam, posameznim in vsem skupaj z največo ljubezenjo podelimo v Gospodu. — *)

*) Prestavo tega priserčnega ogovora našega ljubega očeta papeža Leona XIII. smo povzeli iz „Zgodnje Danice“, katero pri tej priliki prav lepo priporočamo našim bravcem. Zalagajo ta naš edini cerkveni tjednik J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani; izhaja pa vsak petek na celi poli ter velja po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četert leta 1 gld. 30 kr.

Vodilo tretjega reda sv. Frančiška s kratko razlago.

Trinajsto poglavje.

O ministrih.

Službo ministersko pa in druge službe, katere se nahajajo v pričujoči naredbi, naj vsak, komer se nalože, pobožno sprejme in zvesto opravljati skerbi. Služba slehernega pa naj se omeji le na gotov obrok časa. Noben minister naj se ne postavi za celo življenje, ampak njegova služba naj se razteguje le na določen čas.

Razlaga.

Tukaj se nam zdi potrebno, naj prej povedati, kaj je hotel sv. Frančišek z besedo minister, da ne bi mislil kedo, ki latinškega jezika ne ume, kaker bi bil sveti oče preimenitno ime izvolil predstojnikom svojega tretjega (kaker tudi prvega) reda. Beseda minister prvotno pomeni to, kar bi po slovensko rekli manjši, potem pa se je rabila navadno v pomenu služabnik. Dandanašnji imenujemo ministre prve služabnike državnega poglavarja, bodi si kralja ali cesarja ali kar koli je, in pri tem mislimo bolj na njihovo oblast in imenitnost, kaker na to, da so služabniki in ne gospodarji v državi. Sv. Frančišek pa, ko je dal predstojnikom svojega reda ime ministri, ni mislil na nobeno imenitnost, temuč le na to, da imajo biti služabniki vsem svojim redovnim bratom. To ime je torej samo na sebi naj ponižniše in ob enem vedno opominja predstojnike njihove dolžnosti, da imajo namreč služiti in streči svojim podložnim, kaker svojim gospodom in gospodarjem.

Glavna služba vsake tretjeredne skupščine, kar jih imajo namreč tretjeredniki sami opravljati, to je služba ministrova ali predstojnikova, katerega so si nekedaj tretjeredniki sami volili, dandanašnji pa ga izvoli navadno vizitator ali oglednik sam po svoji previdnosti; ravno tako razdeli tudi druge službe, ki vtegnejo potrebno biti zlasti v velikih skupščinah. Stara papeška ustanovila jih imenujejo razen vizitatorja in ministra še mnogo; dandanašnji bi znali semtertje razen imenovanih v navadi biti poseben denarničar in nekateri svetovavci. Ker imamo o vizitatorju v naslednjem poglavju

govoriti, povemo tu le, katere dolžnosti imajo ministri ali predstojniki, diskreti ali svetovavci in denarničar.

Glede ministra ali predstojnika omenjamo najprej, da se voli le za brate; za ženske pa se voli predstojnica, ki ima enake dolžnosti glede sester, kaker predstojnik glede bratov. Kjer ima tretji red v enem kraju vsaj kakih dvajset udov, naj se jim da, bratom predstojnik, sestram predstojnica. Izvolijo pa naj se za to službo le taki, ki so vsaj pet let že v redu zgledno živeli ter jim bratje in sestre zaupajo. Minister more biti tudi svetovni človek; vender, kjer je mogoče, naj se izvoli kak mašnik tretjega reda. Minister je prvi v svoji redovni skupščini, on mora skerbeti za vse ude, in za vse, kar se tiče tretjega reda; zlasti pa naj bo njegovo življenje vsem bratom lep zgled pravega kristijana, gorečega sinu sv. Frančiška. Vdeleževati se ima torej vseh shodov in zborov, vseh božjih služeb in pobožnih vaj tretjega reda. Sicer ima te posebne dolžnosti:

1. O tistih, ki hočejo v tretji red stopiti, ali obljube narediti, morajo spričati, ali so vredni ali ne, v čemer naj se ravnajo po tem, kar je povedano v prvem in drugem poglavju tega vodila in v dotičnih razlagah. Naj torej pozvejo od vestnih ljudi, zlasti od duhovnih pastirjev, ali so prosivci v svojem kraju v dobrem imenu, kako so se dozdale obnašali proti starišem, proti domačim in gosposkam, zlasti ali se duhovni gospodje nimajo kaj pritožiti čez nje, naposled tudi, ali imajo toliko svojega, da se morejo spodobno preživiti. Opustiti pa se ima tako pozvedovanje, ako so prosivci duhovniki ali sicer odlične osebe.

2. Morajo paziti, kako bratje njihove okrajine žive, zlasti kako se vedo novici; ako vidijo kje kaj napačnega, naj o priložnosti bratovsko opominjajo in svare, najprej sami; ako to ne pomaga, naj privzemo katerega pobožnega svetovavca; ako je tudi to zastonj, naj povedo vizitatorju, da on stori, kar po svoji vesti za potrebno spozna. Velike pregreške pa, ki delajo očitno pohujšanje, naj precej naznanijo vizitatorju. Ali pri tej reči naj bodo silno previdni, da se ne bodo dali zapeljati hudobnim obrekovavcem, varujejo naj se strasti, strankarstva, neprijaznosti, napačne gorečnosti in sovražne tožbarije. Skerbeti morajo tudi, da se ohrani red v miru in spravi, kaker naroča vodilo v 10. poglavju.

3. Posebno skerb naj imajo za bolne ude svojega reda, kaker jim nalaga vodilo v 14. poglavju; naj jih obiskujejo, tolažijo

in pomagajo jim, kar in koliker morejo. Ko vmerjo, naj naznanijo to vsem bratom in sestram tistega kraja in zlasti patru vizitatorju.

4. Kjer ni posebnega denarničarja, imajo ministri sami zapisovati vso miloščino, ki se nabere ob shodih in sploh vse, kar pride v redovno denarnico ali kaso. Ravno tako natanko imajo zapisovati, koliko, kam in zakaj se je kaj izdalo. Vsako leto so dolžni svetovavcem ali, kjer teh ni, dvema najstarišima udoma natančen račun dati o vseh dohodkih in iztroških. Ti podpišejo račun in potem se izroči patru vizitatorju. Pa tudi v večih skupščinah, ki imajo posebnega denarničarja, mora minister vedeti za vse dohodke, in za vse iztroške mora on dati pisano dovoljenje, o katerem se ima posvetovati tudi sè svetovavci, zlasti keder gre za večje zneske. Tudi naj natanko zapisuje vse dohodke in iztroške, ter po tem zapisniku vsakega pol leta ali vsaj vsako leto enkrat z denarničarjem račun sklene, ter predloži, kakor je bilo gori rečeno.

Predstojniki in vsi njihovi svetovavci in pomočniki se volijo po namenu sv. očeta Frančiška le za nekaj časa, kakor določujejo papež Pavel III. in redovne vstanove, za leto dni; vendar se sme, komer je čas potekel, vnovič voliti in, ako provincijali in vizitatorji za prav spoznajo, voliti tudi za delj časa. Kedor se izvoli, naj službo pobožno sprejme in zvesto opravlja; siliti se, iskati ali zahtevati take službe pa nikakor ne bi bilo prav. Taka prevzetnost bi škodila njim in redu. Kedor druge spodriva, ker misli, da je on edini zakaj, temu je mari za gospodovanje, ne pa za korist svojih bratov; takim naj se vizitatorji ne dajo premotiti. Primerno je, da se predstojniku doda tudi namestnik, ki ima ravno te dolžnosti opravljati, kakor predstojnik, keder je ta bolan ali kakor koli za-deržan.

Predstojnik, ki je svojo službo dobro opravljal, ostane po odstopu svetovavec ali diskret do smerti. Volijo se pa zlasti v večih skupščinah tudi drugi za svetovavce, po šest, osem ali še več, koliker se namreč po številu udov dotične redovne občine ministru in vizitatorju primerno zdi. Tudi svetovavci naj si posebno prizadevajo, da bodo lep zgled dajali ostalim bratom in sestram in skerbeli za čast in korist, napredek in razširjanje svojega reda; vdeležujejo naj se vseh redovnih shodov, božjih služeb in pobožnih vaj; proti predstojnikom naj se obnašajo posebno spoštljivo in ljubeznjivo; ko jih pokličejo k posvetovanju, naj pridejo ter tu po svoji vesti povejo, kaj mislijo in kako sodijo v zadevah, o katerih se ima kaj vkreniti; gledati imajo pri tem vedno na občni prid,

ne iskati lastnega dobička. Svetovavci so lahko svetovni ljudje ali mašniki, kjer pa je mogoče, naj se skerbi, da bo nekoliko teh, nekoliko onih.

Kaker predstojniki in svetovavci, tako se voli tudi oskerbnik ali denarničar. On ima oskerbovati, kar ima dotična skupščina denarja nabranega po miloščini o redovnih shodih in drugih rado-voljnih darovih. Izdajati in miloščino deliti iz tega denarja pa sme le po naročilih predstojnikovih, ki se mu naj dajo pisana, da jih more shraniti, ter obložiti in opravičiti ž njimi račun, ki ga ima dajati, kaker je bilo že rečeno, vsaj po enkrat na leto.

Poleg teh se morejo v velikih skupščinah, kaker potreba terja, tudi za razne druge službe odbrati iz mej udov sposobni lju-dje, ki hočejo take službe prevzeti in zvesto oskerbovati ter s tem kaj posebnega storiti v korist svojega reda. Njihove dolžnosti bo v vsakem posebnem primeru lahko določiti.

Premišljevanja o prečastljivih ranah svetega Frančiška.

Peto premišljevanje.

3. poglavje.

Po smerti se sv. Frančišek prikaže mej molitvijo bratu Janezu z Alvernije.

Na gori Alverniji se je sv. Frančišek prikazal enkrat bratu Janezu z Alvernije, možu velike svetosti, ko je ravno molil. Dalj časa je pri njem ostal in ž njim govoril. In naposled, ko je hotel otiti, pravi tako: „Zahtevaj od mene, kar hočeš!“ Brat Janez pravi: „Prosim te, oče, povej mi, kar sem že zdavnaj vedeti želel, namreč kaj si delal in kje si bil, ko se ti je seraf prikazal.“ Sv. Frančišek odgovori: „Molil sem na tistem kraju, kjer je zdaj kapela grofa Simona Batifolskega, in prosil svojega Gospoda Jezusa Kristusa za dve milosti. Perva je bila, da mi naj dá, da bi v svojem pozemeljskem življenju na duši in telesu, koliker bi mi le mogoče bilo, vse tiste bolečine občutil, katere je on skusil ob času svojega tako britkega terpljenja. Druga milost, za katero sem pro-

sil, je bila tej podobna, namreč, naj bi v svojem sercu tisto neizmerno ljubezen čutil, katera je njega vnela, da je tako veliko terpljenje za nas grešnike nase vzel. Nato mi je Bog v serce dal, da bom eno ko drugo občutil, koliker je sami stvari naj bolj mogoče. To se je nad menoj kmalu vresničilo, ko sem rane prejel.“ Dalje ga je brat Janez vprašal, če so bile tiste skrivnostne besede, katere mu je seraf govoril, res take, kaker je oni sveti brat, o katerem smo zgoraj povedali, rekel, da jih je slišal od sv. Frančiška v prič-o osem redovnih bratov. Sv. Frančišek je odgovoril, da je vse tako resnično, kaker je tisti brat povedal.

Ko je videl brat Janez toliko radovoljnost k razodevenju, se je oserčil ter še več vprašal rekoč: „Oj oče, prelepo te prosim, daj mi videti prečastitljive rane in poljubiti, ne da bi še tako malo nad njimi dvojil, temuč edino le v tolažbo mi, ker sem vedno po tem hrepenel.“ In sv. Frančišek mu jih je radovoljno pokazal in pomolil, tako da jih je mogel brat Janez videti razločno, dotakniti se jih in poljubiti jih. Naposled ga je vprašal še to: „Oče, koliko tolažbo ste občutili, ko ste videli Kristusa k sebi prihajati, da bi vam vtisnil znamenja svojega presvetega terpljenja? O kè bi hotel Bog, da bi jaz zdaj le nekoliko tiste sladkosti okusil!“ Sv. Frančišek odgovori: „Vidiš te žreblje?“ Brat Janez pravi: „Vidim, oče.“ „Dotekni se še enkrat,“ pravi sv. Frančišek, „tega žreblja, ki je na moji roki!“ Z velikim strahom in spoštovanjem se dotakne brat Janez tistega žreblja, in precej, ko se je dotaknil, je prišla vun tolika dišava, kaker šibica dima od kadila, šla skozi nos bratu Janezu ter mu napolnila dušo in telo s toliko sladkostjo, da se je v tem trenutku v Boga zamaknil in popolnoma neobčutljiv postal; in tako zamaknjen je bil od tiste ure, ki je bila deveta ura zjutraj, notri do večera. In te prikazni in zaupljivega pogovora sè sv. Frančiškom ni povedal brat Janez nikoli nobenemu drugemu, kaker svojemu spovedniku, razen ko je imel vmreti; ko je bil bli-zu smerti, pa jo je razodel mnogim bratom.

Sv. Jožefa žalost in veselje.

X.

O malih otrocih sem že večkrat slišal praviti, da so sploh takrat naj ljubeznjiviši, ko se jim začne um razvijati, ko začnejo raz-

ne reči spoznavati in imenovati, ko se učijo hoditi, moliti itd. O, tu radovednega vpraševanja ni konca ne kraja; vse hočejo videti, vse poznati, vse poskusiti, vse posnemati, kar pri odraščanih vidijo. Smehljanje njihovo je v tej dobi tako ljubeznjivo, prošnje tako premagljive, pogledi tako nedolžni in vse vedenje v prvi mladosti je tako priserčno, da se ne da dopovedati. Nehoté se mora mali otroček prikupiti vsakemu, ki je ohranil dobro serce. Seveda ne smem zamolčati, da se pa po drugi strani tudi kaj hitro zbudajo razne strati, ki nam prekrasno podobo otročje nedolžnosti koliker toliko zatemnevajo in kazijo ter nam kažejo nekatere otroke že v prvi mladosti odurne in zoperne. In take strasti se večkrat z naj večo skerbjo ne morejo zabraniti ali odpraviti. Tako se zgodi, da odgojitelji nimajo skoraj nigdar popolnoma nekaljenega veselja z mladino. Radost, katero jim blagi, dobri otroci napravljajo, je tolikrat ogrenjena po slabih in vpornih.

To sem le mimogredé opomnil zato, da se lahko s toliko večim veseljem povernem k sv. Jožefu; zakaj sv. Jožef je bil tudi odgojitelj, saj ima večno častni naslov „rednik Jezusa Kristusa.“ Pa tako srečnega rednika ni bilo, kar svet stoji, in ga ne bo.

Po prihodu iz Egipta je sv. Jožef to srečo čedalje bolj čutil. Nastopili so zanj mirniši, veselejši časi, vpletla se je zdaj nekako nova doba v njegovo življenje. Mali Jezušček mu je bil nezmerno, nepopisljivo veliko veselje. Sv. evangelist Lukež nam to v kratkih potezah takole naznanja: „Dete pa je rastlo in močno prihajalo polno modrosti in božja milost je bila ž njim (Luk. 2, 40).

Če že navaden dober otrok, ki hoče „dobro storiti,“ napravlja svojim tolikanj radosti, koliko veselje je moralo biti za sv. Jožefa, ko je videl malega Jezusa dušno in telesno tako lepo se razvijati in rasti. „Dete pa je rastlo in močno prihajalo“! Tudi po telesu je bil Jezus popolnoma, neizrekljivo lepe rasti in krepkih zdravih udov. Lahko rečemo, da še nobeno dete ni nikoli imelo tako milih oči, tako prijaznega obraza, tako nežnih rok, krasnih las itd., kolika pa je še le bila ljubeznjivost njegovega detinskega serca, lepota njegove duše! Bil je „poln modrosti in božja milost je bila ž njim.“

O pač so mnogokrat stopile sv. Jožefu solze veselja v oči, ko je gledal malega Jezusa vsega zamaknjenega klečati in moliti sè sklenjenimi rokami in z očmi proti nebu obernjenimi, — ko ga je gledal v Marijinem naročju, gledal v sladkem spanju, — ko ga je sam vzel v naročje, ga objemal in poljubljeval, — ko ga je

za roko vodil, počival in jedel ž njim! Kako globoko mu je šel k sercu njegov ljubeznjivi glas in govor ter njegovo prijazno smeljanje! Kako dobro mu je delo, kadar mu je kaj prinesel, kaj postregel! Kako genljivo je bilo, ko ga je razne reči popraševal in večkrat kaj poprosil!

Ako bi sv. Jožef tudi ne bil vedel od angelja in Device Marije, da je Jezus Sin božji, spoznal bi bil lahko iz njegovega vedenja, bral bi bil takorekoč na njegovem obrazu. Tako ne more biti nobeno človeško dete; tak more biti in tako se vesti le samo otrok, ki ima poleg človeške božjo naturo.

Zato ga je sv. Jožef nad vse ljubil ko naj ljubeznjiviše Dete ter ga tudi preponižno spoštoval kot svojega Boga. In taka spoštuječa ljubezen mu je dajala tolažbo in veselje, ki se z besedo ne da izreči.

In to veselje je bilo od leta do leta večje; le enkrat je imelo žalosten presledek za tri strašne dni; takrat namreč, ko se je bil Jezus izgubil.

„Ko je bil dvanajst let star, so šli njegovi stariši v Jeruzalem po navadi praznika. In ko so dnevi pretekli ter so nazaj šli, je ostal mladenič Jezus v Jeruzalemu, in njegovi stariši tega niso vedeli. Menili so pa, da je pri družini, ter so šli dan hoda in iskali ga mej sorodniki in znanci. In ko ga niso našli, so se vernili v Jeruzalem ter ga iskali.“ (Luk. 5, 42 — 45.)

Poglejmo nekoliko za iskajočim Jožefom in skusimo vsaj deloma razumeti njegovo skrajno žalost ob tej priliki. — Judje so imeli po zapovedi navado vsako leto trikrat iti v tempelj v Jeruzalem: o veliki noči, o binkoštih in konec leta k šotorni obletnici. Ker je bil za celo deželo le en sam tempelj, nabralo se je vselej, zlasti ob veliki noči, silno veliko ljudi v Jeruzalemu. Zastran lepšega reda so prihajali in odhajali moški skupaj in ženske skupaj, mladina pa je šla ali skupno posebej, ali pa se pridruževala deloma moškim, deloma ženskim oddelkom. Tako je bilo pač lahko, da sta Marija in sv. Jožef Jezusa izpred oči zgubila. Marija si je lahko mislila, da je pri Jožefovem oddelku, Jožef pa je menil, da je z Marijo; ali pa sta obadva se nadjala, da gre sè sorodniki ali pa sè svojimi mladostnimi tovariši, ker dvanajstletnih nikjer, zlasti pa na Jutrovem, kjer je bolj hitra rast, ne vodijo za roko. In če le na koga, se je bilo na Jezusa zanesti, ker ga je vse tako rado imelo.

Ali Bog je hotel spet Marijo in sv. Jožefa poskusiti. In sicer

prav huda je bila ta poskušnja; znabiti bi bila za sv. Jožefa izmej vseh naj hujša, ako bi ne bila le samo na tri dni okrajšana. Ko pridejo namreč zvečer na kraj prenočišča, jamejo se družine in sorodniki zbirati, da bi svoji sè svojimi prenočili. Tudi Jožef in Marija želita imeti pri sebi Jezusa. Toda — o strah in groza — nikjer ga ni spregledati! Pri vseh došlih romarjih poprašujeta, pa povsod zastonj! Kaj je storiti?! Gotovo je zaostal, tédaj treba ga je iti iskat. Ali sta pa že precej tisti večer — kar po noči ga šla iskat, ne vem, to pa lahko rečem, da celo noč nista mogla očesa zatisniti, v taki grozoviti žalosti in skerbi sta bila. Ali drugi dan je bilo še hujše, ker tudi nazaj gredé proti Jeruzalemu in potlej v mestu jima nikjer nihče ne ve nič povedati o Jezusu. Drugo noč seveda spet ni bilo nič spanja; v grenkih solzah sta prejkotala noč in dan. Sv. Jožef si sicer prizadeva jokajočo Marijo vtolažiti ter jo prosi, naj si otere obilne grenke solze; pa vsaka tolažilna beseda, ki jo s tresočim glasom spregovarja, kaže, kako je nezmerne bolečine tudi njegovo serce presunjeno, in kako revež tudi sam tolikanj tolažbe potrebuje.

In če se le količkaj mislimo na njegovo mesto, pač lahko sprevidimo vzrok njegove globoke serčne žalosti in otožne zbeganosti. Saj kar nekako samo ob sebi pride ob taki priliki sto in sto terpkih skerbi in strašilnih misli: Oh, si misli, znabiti je pa moj ljubi Jezus kam zašel in se izgubil; morebiti ga je kak hudobnež napadel, ali mu celo kaka zverina kaj žalega prizadjala; kaj, kè bi celo v Jeruzalemu ga bili „Herodovci“ spoznali, vjeli — v ječo djali — ali celo vmorili!! In če se je res z Jezusom kaj tacega zgodilo, kedo je naj bolj kriv tega? — ali ne naj bolj on sam, ki je od nebeškega Očeta mu postavljen za variha? zakaj ni bil bolj čujoč, zakaj ga ni imel ves čas pred očmi? — Znabiti mu tudi — ker v hudih skerbeh vse človeku na misel pride — ta strašna misel serce predira: kaj pa kè bi bil Jezus sam te zapustil, ker ga nisi vreden, ker mu neznaš streči tako, kakor zasluži? — kè bi znabiči za zmirom zapustil tvojo hišo in raji bival v kaki puščavi — oh, oh kam bi se potlej djal, kaj bi počela Marija?

Take in enake skerbi pretresajo že tretji dan njegovo smertno ranjeno serce. Nezmerna žalost se mu bere v objokanih očeh, na bledem licu, na onemoglem telesu: ako ne bo kmalu pomoči, omagal bo, tako mu ni več živeti! — Pa glej! ko žalost do verha prikipi, se že pomoč iz nebes oglasi. Neka misel se mu hipoma zbudi v glavi ter mu kakor blisk razsvetli dušo in vtolaži boleče

serce, kaker le misel iz nebes more tolažiti; neki notranji glas namreč mu pravi: „Pojdita še v tempelj pogledat, beržkone gā bosta tam našla.“ Berž gresta Marija in sv. Jožef v tempelj in res zagledata — Jezusa mej učeniki!

Za toliko veselje, ki sta ga zdaj čutila, nisem v stanu najti primerne besede. Če se ti je, dragi bravec, že kateri krat oko zasolzilo, ko si slišal ali bral v povestih, da so otroci zopet zagledali mater ali očeta ki so jih že mertve mislili, ali da so bratje in sestre ali prijatelji, ki drug za družega niso vedeli, zopet se nenadoma našli in spoznali: tedaj boš tudi nekoliko znal brati v Jožefovem sercu tisto radost, katero je takrat čutil, ko je spet zagledal Jezusa, in gotovo se boš ž njim še ti razveselil. Saj se taki prizori dajo bolj čutiti, kaker popisati. Oh, koliko ima v sebi kratko sporočilo sv. pisma: „In ko sta ga v gledala, sta se zavzela“! (Luk. 2, 48.) Sv. Jožef kar obstane in stermi, na tihem hvali Boga in v preveliki radosti kar besedice ne more spregovoriti. Materino serce Marijino pa tako nenadne spremembe naj večje žalosti v naj večje veselje ne more kar na tihem prenesti, milobno jo naznani z materino čutečimi besedami: „Sin! kaj si nama to storil. Glej, tvoj oča in jaz sva te sè žalostjo iskala.“ (Luk. 2. 48.) Prijazni odgovor Jezusov: „Kaj je, da stā me iskala? Nista li vedela, da moram v tem biti, kar je mojega Očeta?“ pa ima za sv. Jožefa novo veselje, veselje na novo vterjene vere. Kar je pred slišal iz angeljevih in Marijinih ust, je slišal zdaj tudi iz božjih ust Jezusa samega; da je Sin božji. Z novim veseljem, z novim čudenjem, z novo še večo ljubeznijo se oklene zdaj Jezusa in gre ž njim v Nazaret.

Naj tudi nas v najhujših stiskah tolaži zavest, da nam bo ljubi Bog kmalu preložil, in da bo potlej, ko preboli, naše serce tolikanj večo radost čutilo. Zlasti one bogoljubne duše, katere Bog včasih v zvestobi poskuša s tem, da jim za nekaj časa odtegne svoje nebeške tolažbe, ter se jih polasti neko grenkobno skoraj neprenesljivo čutilo, češ, da jih je Jezus zapustil, — naj si vzemó za zgled stanovitnost sv. Jožefa in naj se tolažijo s prepričanjem, da mračna suhota bo minila in Jezus bo dal posijati veliko lepše sonce dušnega veselja.

Življenje svete Elizabete Ogerske,

deželne grofinje turingijske,

patrone tretjega reda svetega Frančiška.

27. poglavje.

Kako je Gospod svojo moč in milosrčnost razodeval po ljubi sveti Elizabeti in o čudoviti moči njene molitve.

Približeval se je čas, ko je imela Elizabeta sprejeti od svojega nebeškega Očeta večno plačilo za poskušnje svojega kratkega življenja. Ali preden jo je k sebi poklical, da bi jo deležno storil svoje časti, dopadlo se je vsegamogočnemu že v tem življenju jo obdati z odsvetom nebeškega veličastva, navdati jo pred ljudmi, ki so jo preganjali in obrekovali, z močjo, ki je izvirala iz njegove moči, in tej slabi ženi, ki je vedela pokvarjeno natoro v sebi tako vkrotiti, izročiti čeznatorno oblast, da premaga in vniči pri svojih bratih vse nadloge, ki iz greha izvirajo. Nova dobra dela, ki jih je zdaj sejala po poti svojega življenja, nam bodo poslednji in najsvitlejši dokaz njene svetosti.

Ni ga bilo dne, da bi ne bila po dvakrat obiskala svojih vbozih bolnikov v bolnišnici ter jim prinesla potrebnega živeža in drugih okrepečevalnih jedi in pijač. Nekega jutra, ko hoče v bolnišnico, najde na pragu mladega dečka hromega in vsega spačenega, ki je tu ležal ter se kar nič ni genil. Bil je to vbog gluhomutast otrok, ki mu je grozovita bolezen, še preden je bil rojen, ude tako izvinila, da se je mogel le po vseh štirih plaziti, kaker neumna žival. Njegova lastna mati, ki se ga je sramovala, je prinesla otroka tje pred vrata ter ga je pustila tamkaj, v zaupanju, da se ga bo vsmilila dobra kneginja. In v resnici, ko ga Elizabeta zapazi, pogleda ga z veliko skerbljivostjo in bolečina jo je vso pretresla; pripogne se k njemu ter pravi: „Ljubi otrok, povej mi, kje so tvoji stariši? Kedo te je prinesel lesem?“ Ker je pa bilo videti, kaker bi je otrok ne bil razumel, ponovi vprašanje s prav milim glasom, rahlo ga poboža ter pravi: „Kaj te pa boli? Ali mi nočeš odgovoriti?“ Otrok jo pogleda, ali nič ji ne odgovori. Ker Elizabeta ni vedela, da je otrok mutast, meni, da je obseden, zato čuti tolikanj več vsmiljenje ž njim in pravi prav na glas: „V imenu našega Gospoda zapovem tebi in tistemu, ki je v tebi, da mi odgovori in povej od kod si prišel!“ V tem hipu skoči otrok po koncu, spregovori

ter pravi: „Mati so me sem prinesli.“ Potem ji pove, da ni do zdaj nigdar slišal niti govoril; da je bil od rojstva tako sključen in hrom, kaker ga je videla. „Vidite,“ pravi ter pregiblje ud za udoma. „Bog mi je dal gibanje, govorjenje in sluh; govorim besede, ki se jih nisem nigdar učil niti jih slišal“. Nato se razjoka in hvali Boga. „Boga nisem poznal“, pravi, „ker so bili mertvi vsi moji počutki; niti sem vedel, kaj je človek. Zdaj še le čutim, da nisem več kaker neumna živina; zdaj znam o Bogu govoriti. Blagoslovljeno bodi vprašanje vaših ust, ki mi je zadobilo od Boga milost, da ne bom tako vmerl, kaker sem do zdaj živel.“ — Pri teh besedah je Elizabeta videla, da je Bog po njej čudo storil, in vsa prestrašena pade na kolena ter se joka z otrokom, ki ga je rešila. Ko se je ž njim skupaj Bogu zahvalila za to milost, mu pravi: „Zdaj pa se verni hitro domov k starišem in nikar ne povej, kaj se ti je prigodilo; zlasti ne govori nikomer o meni; reci samo, da ti je Bog pomagal, in varuj se noč in dan vsakega smertnega greha; zakaj drugači bi znal zopet nazaj pasti v poprejšnjo bolezen. Spominjaj se zmirom, kaj si terpel do zdaj, in vedno moli zame, kaker bom tudi jaz molila zate.“ Potem je hitela proč, kaker bi hotela vbežati nepričakovani časti. Ali ta hip pride tistega otroka mati, in ko ga vidi hoditi ter sliši govoriti, zaklče vsa stermeča: „Kedo ti je dal govorjenje?“ Otrok odgovori: „Neka mila gospa v erjavi obleki mi je zapovedala govoriti v imenu Jezusa Kristusa, in našel sem besedo, da sem ji odgovoril.“ Mati je tekla zdaj potisti poti, kamer je bila zavila Elizabeta, in ko jo zagleda, ko je bežala od daleč, jo spozna dobro in oznanjevala je povsod ta čudež.

Pri vsi skromnosti Elizabetini je bilo kmalu povsod razglašeno, kako moč ji je Bog dal, in od vseh strani so hiteli k njej nesrečni in z bolečinami obdani. In ona v svojem nepremagljivem vsmiljenju si ni mogla kaj, da bi ne vslišala, kar so prosili vbožci; naj je pa Bog še tako velike milosti po njej delil, vender ni bila nigdar nezvesta tisti globoki, pobožni ponižnosti, ki je bila Gospodu tako posebno dopadljiva na njej. Nekega dne jo je prosil neki bolnik v imenu ljubega svetega aposteljna Janeza, ki ga je posebno častila, kaker smo videli, naj bi ga ozdravila. Ona je molila zanj, in čutil se je zdravega; hitro se verže na kolena, da bi se ji zahvalil, ali pri tej priči je pokleknila tudi ona zraven njega ter goreče zahvalila Boga, da je vslišal priprošnjo njenega ljubega aposteljna Janeza. In vender so bile, kaker pravi pisavec, ki je to zapisal, njene lastne prošnje ravno tako vslišane, kaker aposteljnov.

En drug krat je vpil za njo neki nesrečnež, ki je bil hrom na rokah in nogah: „O vseh žen svitlo sonce, jaz sem iz Rajnhardz-bruna, kjer počiva tvoj soprog: iz ljubezni do duše svojega moža mi pomagaj in ozdravi me.“ Ko je imenoval soproga, v spominu na njegovo sladko, sveto ljubezen globoko ginjena postoji in pogleda neizrečeno milo njega, ki jo je tako prosil; in sam ta do-brotljivi, sveti pogled je ozdravil hromea. Ona pa je zato precej zahvalila Gospoda.

Ko je šla nekaj časa potem po potu v altenberški samostan, zakliče ji neki vbožec od daleč: „Že dvanajst let sem obseden; daj da se dotaknem le roba tvojega oblačila in hudi duh bo moral bežati od mene.“ Ona gre precej k njemu, poklekne sredi ceste poleg njega, objame ga in blagoslovi v imenu Jezusa Kristusa, in ta trenotek se je čutil obsedeneec rešenega.

Poleg bolnišnice je bila dala sezidati Elizabeta tudi cerkev. V to cerkev je posebno rada hodila okoli poldne, keder so šli drugi verni h kosilu ter je bilo vse tiho, da je nihče ni motil v molitvi in premišljevanju. Po navadi gre nekega dne v to cerkev in vidi slepega, ki je taval po cerkvi okoli. Oči so mu bile sicer odperte, ali vvele in prazne. Elizabeta stopi k njemu ter ga vpraša, kaj dela sam tukaj in kaj lazi okoli po cerkvi. On ji odgovori: „Hotel sem iti k tej ljubi gospe, ki tako ljubeznjivo vboge ljudi tolaži, prositi sem jo hotel v božjem imenu miloščine; poprej sem pa šel v to cerkev molit, in ker sem tako nesrečen, da je ne morem videti, hodim sem ter tja, da bi vedel, kako dolga in široka je.“ „Ali bi rad videl to cerkev?“ vpraša Elizabeta miloserčno. „Kè bi bila volja božja,“ odgovori slepi, „prav rad bi jo videl; ali slep sem od rojstva; nigdar še nisem videl sončne svetlobe, postal sem jetnik božji.“ Potem ji je jel pripovedovati o svoji nesreči: „Rad bi bil delal, kaker drugi, ker tako ne hasnim nikomer, še sam sebi ne. Najkrajši ure se mi zdijo strašno dolge; če sem mej ljudmi, ki vidijo, ne morem se vbrantiti nevošljivosti: če sem sam, objokujem svojo nesrečo; zakaj moliti ne morem zmirom in še celo mej molitvijo moram vedno na to misliti.“ Elizabeta pravi nato: „Bog ti je poslal to nesrečo v tvojo korist; ti bi bil morebiti razuzdano živel, več bi bil grešil, kaker tako.“ — „O nigdar ne“, odgovori slepi, „skerbno bi se bil varoval greha; težavnega dela bi se bil prijel, da bi si bil prislužil vsakdanjega živ-veža; nigdar bi ne bil imel tako žalostnih misli, kaker denes.“ Ginjena vsmiljenja pravi nato Elizabeta: „Prosi Boga, da bi ti dal

vid; jaz hočem s tabo skupaj moliti“. Pri teh besedah spozna slepi, da je Elizabeta, ki ž njim govori; pade pred njo na kolena in zavpije: „O blaga, vsmiljena gospa, imejte vsmiljenje z menoj!“ Ona pa mu vnovič zapove, naj s terdnim zaupanjem Boga prosi, poklekne nekoliko proč od njega in počne tudi sama prav goreče moliti. Kmalu spregleda slepi, in poprej vpadene, prazne očesne jamice so bile napolnjene z nebeško lepimi očmi. Vstane, pogleda okoli sebe, gre k Elizabeti in reče: „Gospa, Bog bodi zahvaljen, njegova milost me je osrečila; razločno in na tanko vidim vse; vaše besede so se vresničile.“ Pobožna kneginja, ki je vedela z ljubeznijo združevati pametno skerblijivost kerščanske matere, pa mu pravi: „Ker zdaj vidiš, služi Bogu in varuj se greha; delaj in bodi pošten, ponižen in pravičen mož.“

Molitev te ponižne deklice Gospodove, ki je pri njem toliko zamogla v telesnih težavah, vslišal je Bog tudi, ko je klicala k njemu v dušnih potrebah bližnjega.

Gospa Jerdrut iz Lajnbaha, soproga blagega sosednjega viteza, obiskala je nekega dne kneginjo in seboj pripeljala sinu Bertolda, dvanajst do štirinajstletnega mladeniča, ki je bil prelepo oblečen, pa se mu je tudi videlo, kako mu dopade izbrana, gizdava obleka. Ko se je Elizabeta že dolgo z materjo pogovarjala, oberne se k mladeniču ter mu reče: „Moj ljubi otrok, ti se skoraj preposvetno in predrago oblačiš; ti hrepeniš preveč svetu dopasti. Zakaj ne misliš mariveč nato, da bi služil svojemu stvarniku? Zmirom bi ti bilo potem boljše za dušo in za telo. Povej mi, ljubi otrok, ali misliš pač, da je tvoj in moj odrešenik nosil tako oblačilo, ko je v naj veči ponižnosti prišel prelivat svojo kri za nas?“ Nato ji odgovori mladenič: „O blaga gospa, ponižno vas prosim, prosite Gospoda, naj mi dodeli milost, da bom njemu služil.“ „Ali res hočeš, da zate prosim?“ „O res, prav za gotovo.“ „Potem se moraš pripraviti, da sprejmeš to milost, in rada bom zate prosila. Pojdiva skupaj v cerkev in prosiva zanjo oba skupaj“. Gredo torej v cerkev in mladenič poklekne sè svojo materjo pred altar, nekoliko proč od kraja, kjer je Elizabeta klečé molila. Ko tako molijo nekoliko, zavpije mladenič na glas: „O ljuba gospa, jenjajte moliti.“ Elizabeta pa le nadalje prav goreče moli. Nato zavpije Bertold še glasnejše: „Gospa, jenjajte moliti; več ne morem zderžati, vse telo mi gori“. In res ga je razbelila strašna vročina; kaker puh se je vzdigovalo iz njega; in ko je na vpitje priskočila mati in dve kneginjini gospe, so našle obleko mladeničevo skozi in skozi

premočeno in koža njegova je bila tako vroča, da so se je smele komaj dotekniti. Ali Elizabeta je le še molila, dokler ne zakliče mladenič ves obupan: „Zarotim vas v imenu Gospodovem, ne molite naprej; zakaj pokončal me bo notranji ogenj in serce mi bo počilo.“ Zdaj je jenjala moliti in Bertold se je počasi vhladil; ali ogenj ljubezni božje, ki ga je vnetila Elizabetina gorečnost v njegovem mladem sercu, ni več vgasnil; kmalu potem je stopil mladenič v red svetega Frančiška.

Podobni zgledi so pripravili mnogo terpečih duš, da so se priporočale Elizabetini mogočni priprošnji. S pobožno ponižnostjo je stregla njihovim željam, in razsvetljeni in pomirjeni po njeni molitvi so izvolili mnogi duhovski stan, kaker mladi Bertold. Ali ne samo živim, tudi mertvim je dosti koristila; duše, ki še niso popolnoma zadostile za svoje slabosti, prosile so jo nje zdatne pripomoči.

Neko noč je videla v sanjah, kako je njena pred leti vmorjena mati, kraljica Jerdrut, pred njo pokleknila ter ji rekla: „Mojja draga, Bogu preljuba hči, za božjo voljo te prosim, moli zame; zakaj pokoriti se moram še za nemarnosti svojega življenja. Spominjaj se bolečin, v katerih sem te rodila, in vsmili se me zdaj v mojem terpljenju; prosi Boga, da mi ga okrajša in gleda bolj na sramotno smert, ki sem jo po nedolžnem prestala, kaker pa na pregrehe, ki sem jih storila. Če le hočeš, lahko mi to izprosiš, ker si polna milosti pred božjim obličjem“. Vsa objokana se prebudi Elizabeta, vstane in začne precej moliti. Ko je dolgo prav goreče molila za dušo svoje vboge matere, leže zopet in zaspi. In zopet se ji prikaže mati ter pravi: „Blagoslovljen bodi dan in ura, ko sem ti dala življenje; tvoja molitev me je rešila: jutri bom šla v večno življenje. Moli pa vedno za tiste, ki jih ljubiš; zakaj Bog bo vse potolažil, ki te v svojem terpljenju na pomoč kličejo.“ Nato se prebudi Elizabeta ter je priserčno vesela, joka od samega notranjega veselja, in vsa trudna zopet zaspi, tako da je zamudila zornice pri frančiškanih, kamer je imela navado hoditi, ter se še je zbudila, ko je bil čas prve duhovne ure. Hitro se je šla obtožit te zamude ter je prosila izpovednika ostre pokore.

Kaker mogočna pa je bila njena molitev, da je izprosila božjega vsmiljenja, tako včasih tudi, da je naglo izprosila pravico božjo. Nekega dne najde na cesti brez vse pomoči ženo, ki je imela poroditi. Hitro jo da nesti v svojo bolnišnico ter ji reče streči po potrebi; detetu, ki se je rodilo, pa je šla sama za botro ter mu dala svoje ime, Elizabeta. Vsaki dan je obiskala potem mater,

blagoslavljala jo in okrepčavala s primernimi jedmi. Cel mesec ji je tako stregla in, ko je bila popolnoma dobra, dala ji je svoj plašč in črevlje, ter živeža za na pot in nekaj denarja; otroka pa ji je zavila v kožuhovino, ki jo je odparala od plašča ene svojih spremljevavek. Ali vse te dobrote nehvaležnici niso bile zadosti, še več dobička je htela imeti; zato se poslovi na večer od Elizabete, zjutraj na vse zgodaj pa zapusti bolnišnico in gre na pot sè svojim možem pustivši otroka v bolnišnici. Ko gre Elizabeta v cerkev, pravi v svoji skerblijivosti za vboge še pred zornicami eni služabnici: „Še nekaj denarja imam v mošnjici, ki bo koristil vbogi materi in njenemu otroku; pojdi in nesi ji še to.“ Služabnica več ne najde žene; pove torej kneginji, da je odešla brez otroka. „Hiti in prinesi mi dete,“ pravi ji tedaj Elizabeta, „da ne bo zanemarjeno“. Treba je bilo pa tudi z brezserčno materjo ravnati po pravici, zato pokliče kneginja mestnega sodnika ter mu zapove, naj razpošlje svoje služabnike za vbežno materjo. Ali ti se vernejo, ne dobivši je. Zdaj začne Elizabeta moliti. Ena njenih služabnic, ki se je bala jeze mojstra Konrada, ako bi vse to izvedel, ji pravi, naj prosi Boga, da bi našli nehvaležno žensko. Elizabeta ji pa odgovori: „Jaz ne vem nič drugega prositi Boga, kaker da bi se zgodila njegova sveta volja“.

In kaj se zgodi? Kmalu se vrneta mož in žena, padeta pred kneginjo na kolena ter prosita odpuščanja. Oba terdita, da jima je nevidna moč branila naprej bežati ter ju prisilila, da sta se vrnila. Vsi, ki so bili poleg, so bili prepričani, da je to storila Elizabetina molitev. Vsi pa tudi zahtevajo, naj vzame Elizabeta nehvaležni, brezserčni ženski plašč in črevlje in naj razdeli to, kar ji je dala, mej druge bolj vredne vboge. Elizabeta jim odgovori: „Storite, kar se vam prav zdi.“ Plašč so dali pobožni devici in ta dar je storil, da se je devica Bogu darovala ter šla v samostan; črevlje pa je dobila neka vboga vdova. Ali kmalu se Elizabeta tiste ženske zopet vsmili ter ji da druge črevlje in oblačila za njo in za otroka.

Mnogo milosti je tedaj Bog izkazal Elizabeti, ali v njeni veliki ponižnosti jo je obšla včasih vendar le kaker nekaka nezaupnost v njegovo vsmiljenje. V takih trenutkih je bila vsa poparjena, čutila je notranjo temoto in kaker se prigodi naj bolj popolnim dušam, ki onemorejo pod težo bremena, njeno ljubezni goreče serce si je upalo dvojiti, ali najde pri Bogu enako veliko ljubezen, kaker je bila ta, ki jo je ona čutila do njega. Ko jo je prišel nekedar obiskat njen negdanji izpovednik, pater Rodinger iz Vircbur-

ka, šla se je s tremi služabnicami ž njim skupaj sprehajat ob bregovih reke Lane. Mej drugim je rekla temu staremu prijatelju, ki se ga ni tolikanj bala, kakor Konrada: „Častiti oče, nekaj me bolj trapi, kakor vse drugo; včasih dvojim nad ljubeznijo svojega stvarnika do mene; ne da bi morda ne bil neskončno dober in vedno kipeč ljubezni, ampak zaradi svojih mnogih kazni vrednih dejanj, ki me pehajo proč od njega, naj se vnamem še tako močno v ljubezni zanj.“ Nato ji odgovori pater Rodinger: „Tega se pač ne smete bati, zakaj dobrota božja je tako velika, da je nemogoče dvojiti, da Bog neskončno bolj ljubi tiste, ki njega ljubijo, kakor je ljubljen od njih.“ — „Kako pa vender dovoli,“ pravi Elizabeta, „da me žalost in dušna mlačnost tudi le za en trenotek od njega loči, ko bi bila vender rada vedno in povsod ž njim zedinjena?“ Menih ji odgovori, da ni to znamenje zapuščenosti, ampak posebno ljubljenosti duše in naj gotoviši pripomoček, da raste v ljubezni; potem ji pokaže lepo drevo, ki je rastlo na drugem kraju reke ter pravi: „To drevo bi prej prišlo na to stran samo od sebe, kakor bi bila ljubezen božja manjša od ljubezni katere njegove stvari.“ Komaj je to izgovoril, vidijo v resnici vsi pričujoči sè stermentem, kako je drevo zapustilo svoje mesto in presadilo se na nasprotni breg. Iz tega znamenja božje ljubezni je spoznala Elizabeta božjo moč in kako resnične so besede Jezusove, ki je rekel svojim učencem: „Kè bi bila vaša vera le tolika kakor gorušično zerno, bi rekli tej murvi: Vzdigni se s korenino in prestavi se v morje, in slušala bi vas“. — Hitro se verže duhovnemu očetu k nogam ter se obtoži greha nezaupnosti.

Da bi dobila njena molitev tako nepremagljivo moč, kakor smo videli, da jo je imela, ni vedela Elizabeta boljšega pripomočka, kakor, da se je vedno vadila v njej. Ako ravno so ji dala težavna dela vsmiljenja zadosti opravka, prebila je vendar vsaki dan še več ur v molitvi in premišljevanju. Posebno srečno je vedela združiti delavno s premišljevanjem življenjem. Ko je kakor Marta postregla s trudoporno skerblijivostjo Jezusu Kristusu v njegovih vbogih, vsedla se je z Marijo k nogam svojega Gospoda, da bi se izgubila v premišljevanju njegovih milosti in vsmiljenja njegovega.

„Prisežem pri Bogu,“ pisal je njen ostrí izpovednik papežu, „da sem redko kedaj videl bolj premišljevanje ženo“. Dostokrat je molila po cele ure, oči, roke in serce povzdignjeno proti nebu. Večkrat je prečula en del noči v cerkvi, ako ravno ji je bil Konrad to prepovedal, ker ni hotel, da bi se oropala potrebnega po-

čitka. Ker se pa v marburških cerkvah ni čutila vedno dosti samotno in prosto, je molila rada na polju, pod milim nebom, v sredi prirode, katere najmanjši del jo je spominjal na stvarnikovo velikost in dobroto. Pripoveduje se, da se ona sama ni nič zmočila, keder je v dežju tako pod milim nebom molila. Naj rajši je potovala k prijetnemu studentu, ki šumlja v nekem gozdiču v ponožju sterme skale, skoraj dve uri daleč od Marburka pri vasi, ki se imenuje Šrek. Pot je bila prav gerda in nevarna; dala je torej delati lepo cesto in pri čistem studentu sezidati kapelico. Ta samotni kraj so imenovali in še zdaj ga imenujejo Elizabetin studentec. Tudi v naj slabšem vremenu je šla na ta priljubljeni kraj. Gredoč je vedno molila; ali molila je tako premišljevala, da ni izmolila od Marburka do studenta nič več kakor en sam „očenaš“.

Sè zgledno pobožnostjo in natančnostjo se je vdeleževala službe božje; priserčno je častila svetnike; s pobožnim sočutjem je poslušala popis njih življenja, vestno posvečevala njih praznike, in pobožno častila njih ostanke: prižigala jim je voščene sveče in žgala kadila. Poseben prijatelj ji je bil, kakor smo že povedali, svetil Janez evangelist, za njim pa je imela naj večo ljubezen do svete Marije Magdalene. Čez vse druge je pa seveda častila presveto devico mater božjo; noter do svoje smerti je imela vedno štiri podobne kraljice nebeške pri sebi, in po smerti jih je zapustila svojim stariši hčeri Sofiji. Tem znamenjam unanje pobožnosti pa ni pripisovala prevelike imenitnosti; dobro je zuala razločiti mej njih unanjo in notranjo ceno, ki jim jo daje svete vera. — Nekega dne je prišla v neki samostan, kjer je bilo 24 menihov, ki so od vsakdanje miloščine živeli, ker niso imeli nič posestva. Imeli pa so drago pozlačene podobe (štature) v cerkvi, ki so jih kazali kneginji. Ali ona jim je rekla: „V resnici, boljši bi bili storili, kè bi bili denarjem, ki vas vse to stane, oblačili se in hranili, kakor da ste opravili ž njim to zidovje; zakaj vse te podobe bi morali imeti v sereih.“

Ravno tako ostra je bila sama do sebe; zakaj, ko so ji negodaj hvalili neko lepo podobo in ponujali, da naj jo kupi, je rekla: „Jaz ne potrebujem tako drage podobe; nosim jo v sereu.“

In Elizabeta v resnici ni potrebovala takih pripomočkov, ki jih ponuja sveta cerkev navadnim dušam, da se morejo lažje k Bogu povzdigovati; zakaj pregloboko je bila vtisnjena božja podoba v njeno serce in v svoji ljubezni je imela Boga vedno pred

oči. V vednem premišljevanju zamaknjena v Boga in njegove naj visočje skrivnosti, zginile so ji spred oči nepopolne podobe, v katerih si predstavlja človeška domišljivost verske reči. Koliker bolj se je približeval konec njenega kratkega življenja, tolikanj večkrat in delj časa je bila zamaknjena, da se je tako rekoč polagoma pripravljala k prestopu v večno življenje. Naposled je bila po več ur na dan odmaknjena bolečinam in težavam tega sveta ter je naprej vživala nebeško veselje. Neizrečeno veliko je bilo število razodevenj, prikazni in čeznatornih pogovorov, ki jih je imela ob takih priložnostih, in če ravno je prikrivala svetu te nebeške milosti, domačim jih vendar ni mogla popolnoma prikriti. Dostikrat jo je izdalo veselje in hvaležnost; in da dobiva iz nebes čudovita poročila, o tem v njenem času nihče ni dvojil. Angelji Gospodovi so bili navadno sredniki mej nebom in to izvoljeno dušo. Nosili so ji iz nebes ne samo svarila in podučevanja, tolažili so jo tudi v vseh izkušnjah in celo v menj važnih dogodbah njenega življenja.

Nekedaj je vzela Elizabeta v svojo hišo neko vbogo bolno ženo ter ji je tamkaj stregla. Ko je ozdravela, vkrade po noči do brotnici obleko in pobegne skrivaj. Ko je hotela Elizabeta zjutraj vstati, ni imela kaj obleči, tako da je morala v postelji ostati. Ali nič se ni jezila v sercu zato; obernila je vse k dobremu rekoč: „Ljubi Gospod, zahvalim se ti, da si me storil sebi enako; zakaj tudi ti si prišel nag in vbog na svet in gol si visel na križu.“ Precej nato se ji prikaže angelj z lepo obleko, kaker negdaj, ko jo je bila sama dala vbogemu, poda ji jo ter pravi: „Ne prinesem ti nobene krone več, kaker negdaj; zakaj Bog sam te hoče kronati kmalu v svojem veličastvu.“ — Večkrat pa se ji je prikazal ženin njene duše, edini Gospod njenega življenja, Jezus Kristus sam od obličja do obličja, spremljan od množice svetnikov. Tolažil jo je z naj ljubeznjivišimi besedami in njegov pogled ji je dajal moč.

Keder je po takih nebeških pogovorih zopet sama k sebi prišla, svetil se je njen obraz — tako pripoveduje ostri Konrad Marburški — v čudoviti svitlobi, kaker bi odseval nebeško luč, in iz njenih lepih oči so se svetili svetli pogledi sončnim žarkom enaki. Le tisti so jo mogli gledati, da niso bili omamljeni, ki niso imeli nobenega smertnega greha nad sabo. Če je bila nekaj ur zamaknjena, je dobila toliko moči, da dolgo časa ni potrebovala nobenega živeža. Dušna hrana, ki jo je dobila, ji je zadostovala. Ves čas tistega dne je živela potem le v Njem, v katerega je bila po ljubezni spremenjena. Kako se je počutila v tej nebeški družbi,

izrazila je le z besedami svetega pisma: „Moja duša se je raztopila, ko je moj preljubi k meni govoril.“

Na ta način se je imelo opravičiti preroško predčutje, s katerim si je še ko otrok izbrala za pomočnika, prijatelja in zglede svoj tistega blaženega evangelista, ki je dobil predstvo ljubezni ter je na sercu zveličarjevem leže bral v njem vse nebeške skrivnosti.

Nebeško veselje se je tedaj razširilo čez celo njeno življenje, čez celo njeno bitje; nobena britkost, nobena poskušnja ni mogla več kaziti sladkega njenega miru. Nigdar je niso videli razdražene ali razkačene; ampak, koliker več je imela terpeti, toliko bolj se je veselila. Tudi tisti, ki so jo prav natanko opaževali, niso nigdar videli na njenem obrazu izražene žalosti, in vendar se je večkrat jokala in dar svetih solza, ki ga je imela že od zibeli, množil se je vedno bolj, koliker bolj se je približevala grobu. Koliker srečniji se je čutila, toliko bolj je jokala; ali njene solze so tekle kaker iz tihega, skritega studenca, tako da niso popačile nje obraza ali tudi le nekoliko ogerdile njene čiste lepote in pokazile blagi mir, ki se ji je bral na obličju. Še lepšo so jo storile; bile so zadnji izliv serca, kateremu besede več ne zadostujejo.

Kaker negdaj solze britkosti, ki jih ji je izvabila iz oči človeška ljubezen ali nečloveško preganjanje, tako je njen nebeški ženin gotovo tudi zdaj nabiral te solze čeznatornega veselja, ki so padale v kelih njenega življenja, eno za drugo in postale so biseri večne krone, ki ji je bila pripravljena v nebesih.

28. poglavje.

Kako je bila ljuba sveta Elizabeta v svojem 24. letu povabljena k nebeškemu ženitvanju.

Komaj je bilo dve leti, kar je bila dobila ponižna Elizabeta z obleko svetega Frančiška tudi moč, zaničevati vse veselje tega življenja in prizadevati si, da pride po ternovi poti v nebesa, že je našel Gospod poskušnjo zadosti dolgo, prostovoljno si naloženo težavno delo zadosti popolno. Hotel je, da posede ona, ki je zaničevala kraljestvo tega sveta, kraljestvo angeljev. Kaker nebeški ženin v visoki pesmi je sam naznanil svoji preljubljeni, da je končana žalostna zima njenega življenja sè vsemi nevihtami, da je napolnila zanjo jutranja zarja večne spomladi. Leto 1231 se je bližalo svojemu koncu, leto, ko je dal red svetega Frančiška nebu svojega preslavnega svetnika, Antona Padovanskega, čast Portugal-

ške in Laške dežele, in vsegamogočni, ki rad množi število svojih svetnikov, je terjal od njega nov dar, vtergal je njegov naj lepši cvet. Neko noč, ko je Elizabeta zdaj spala zdaj molila, prikaže se ji Jezus v prekrasni luči ter ji reče z milim glasom: „Pojdi, Elizabeta, moja zaročenka, moja sladka prijateljica, moja preljubljena, pojdi z mano v stanovanje, ki ti je bilo pripravljeno od vekoma; jaz sam te hočem tje peljati.“

Neizrečeno vesela, da bo tako kmalu rešena, je hitela, ko se je bila zbudila, pripraviti vse k temu srečnemu popotovanju; vredila je vse za svoj pogreb in pokop; zadnjikrat je obiskala še vse svoje vboge in bolnike; z neizrečenim veseljem je vse blagoslovila in razdelila med nje in mej svoje spremljevalke vse, kar ji je bilo še ostalo. Ravno takrat je bil obiskal Bog mojstra Konrada z hudo boleznijo, ki mu je prizadevala strašne bolečine. Dal je poklicati svojo pokorno spovedanko in do konca zvesta svojemu poklicu ko tolažnica in prijateljica je precej hitela k njemu. Prav ljubeznjivo jo je sprejel in ona je silno žalovala, ko je videla, koliko terpi. Rekel ji je pa: „Blaga gospa, in draga hči, kaj bo z vami, če vmerjem? Kako hočete potem vravnati svoje življenje? Kedo vas bo varoval hudobnih in kedo vas bo vodil k Bogu?“ Ona pa mu odgovori: „Vaše vprašanje je nepotrebno; jaz bom pred vami vmerla; ne bom potrebovala drugega variha.“

Četerti dan po tem pogovoru je čutila prvi napad boleznii, ki je imela končati njeno posvetno in pripeljati jo v večno življenje. Morala se je vleči v posteljo in dvanajst do štirinajst dni je medlela za hudo merzlico; bila je pa vedno veselega obraza, in brez nehanja je molila.

Nekega dne, ko je bila Elizabeta proti zidu obrnjena in kaker bi spala, sliši njena služabnica, ki se je klicala kaker ona Elizabeta, ko je sedela pri postelji, neizrečeno sladko in lepo petje kaker iz gerla bolnice. Čez eno uro se oberne kneginja na drugo stran ter pravi: „Kje si, ljuba moja?“ Služabnica odgovori: „Tukaj sem; ali, kako lepo ste peli, gospa!“ „Ali si tudi ti kaj slišala?“ vpraša Elizabeta. In ko ji ta prikima, nadaljuje bolnica: „Hočem ti povedati, da je sedel mej mano in mej zidom lep majhin ptiček, ki mi je dolgo tako lepo prepeval, da se je razveseljevala moja duša in moje serce ter sem morala peti ž njim. Naznanil mi je tudi, da bom v treh dneh vmerla.“ Gotovo je bil to, kaker pravi neki star pisavec, njen angelj varih, ki je v podobi majhinega ptička ji prišel naznaniti večno veselje.

Ker je imela tako malo časa, da se pripravi za poslednjo vojsko, ni hotela od tega trenutka nobene svetovne osebe k sebi puščati, tudi imenitnih gospe ne, ki so jo imele navado obiskovati. Poslovala se je od vseh, ki so navadno prihajali k nji, in blagoslovila jih še zadnjikrat. Le služabnice in nekaj nun je smelo pri njej ostati, tako tudi izpovednik in pa mali vbožček, ki ga je bila vzela k sebi namestu tistega gobavega, ki ga ji je bil Konrad prepovedal v hiši imeti. Ko so jo vprašali, zakaj druge vse odganja, odgovori: „Sama hočem ostati z Bogom in premišljati o strašnem dnevi svoje sodbe in o svojem vsegamogočnem sodniku.“ Potem je jela moliti jokaje in Boga prositi, naj ji bo milostiv.

V nedeljo, ta dan pred osmino sv. Martina, 18. listopada 1231, po zornicah se je izpovedala svojemu izpovedniku Konradu, ki je bil že toliko okreval, da ji je mogel na strani stati. Na tanko je preiskavala svoje serce, ali nič ni našla, niti naj manjšega madeža, ki bi ga ne bila že tisočkrat priserčno obžalovala in pokorila se zanj.

Po izpovedi jo vpraša Konrad, kaj je njena poslednja volja glede njenega posestva in pohištva. Ona pa mu pravi: „Čuditi se moram, da me kaj takega vprašate, ker veste, da sem se odpovedala vsi svoji lastnini, svoji volji, svojim ljubim otrokom in vsemu posvetnemu veselju, ko sem vam obljubila pokorščino; nič si nisem prihranila, razen kar sem rabila, da sem po vašem povelju plačala dolgove in delila miloščino; ako bi mi bili dovolili, bi se bila rada odpovedala vsemu in živela v majhini celici od vsakdanje miloščine drugih ljudi. Kar sem na videz imela, je bilo v resnici že zdavnaj vbogih; razdelite tedaj med nje, kar mi še ostane, razen te vboge obleke, ki jo imam, ki želim v nji pokopana biti. Oporoke ne delam; nimam drugega dediča, kaker Jezusa Kristusa.“

Ko jo je pa prosila ena nje tovarišic, naj bi ji dala kak spominik, dá ji vbogi plašč sv. Frančiška. „Zapuščam ti svoj plašč“, ji je rekla, „ne glej na to, da je ves raztergan, zakerpan in siromaški; od vseh dragocenosti, kar sem jih imela, je ta naj dragoceniša. Povem ti, da je vedno z neizrečeno dobrotljivostjo moje prošnje vslišal, kolikerkrat sem hotela kako posebno milost dobiti od svojega preljubeznjivega Jezusa ter sem ga prosila zanjo s tem plaščem ogernjena“. — Edino to željo je razodela potem, da bi jo pokopali v cerkvi, ki jo je na čast svetemu Frančišku dala sezidati zraven bolnišnice; o pogrebu pa še besedice ni spregovorila, ker se je njena duša že radovala v predčutju nebeškega veselja, ki ji je bilo pripravljeno.

Ko se je še delj časa pogovarjala z izpovednikom, brala se e nato sveta maša v njeni izbi in potem so jo djali v sveto olje in obhajali. Kedo more vedeti in pretehtati, s kako resnično ljubeznijo, s kako čistim srcem, s kakšnim hrepenenjem, s kakšnim nebeškim veseljem je sprejela to sladko angeljsko jed? Gotovo le on, ki se je ponižal, ter ji je hotel biti voditelj in jačiti jo na tem zadnjem potu. Le to pa, kar se je zunaj na njej kazalo, je zadošti bilo, da je razodelo okoli stoječim pričujočnost milosti božje, ki se je bila izlila čez njo. Ko je sprejela svete zakramente, ležala je cel dan nepremekljivo in tiho, do večernic, zamaknjena v pre-mišljevanju, kaker bi bila pijana kervi življenja, s katero se je ravno zadnjikrat na svetu okrepčala. Potem pa odpre usta in obilo pobožnih, gorečih besed se vdere iz njih. Malo je drugači govorila, tiha je bila; ali zdaj ji teče jezik posebno živahno. Govorila je pa tako, da ni bila nobena beseda izgubljena, ako ravno še nigdar ni govorila toliko in tako dolgo. Karkoli se je bila naučila v pridigah, kar je brala v dobrih bukvah ali slišala v zamak-njenju, vse ji je prišlo zopet v spomin, da pove svojim hčeram pred smertjo. Od konca do kraja je povedala evangelij o Lazar-jevem obujenju od smerti in čudopolno obširno in gladko je govo-rila o zveličarjevem obiskovanju pri Mariji in Marti, ko je delil njih bolečine, šel ž njimi k bratovemu grobu in priserčno resnično vsmiljenje pokazal sè svojimi božjimi solzami. Vse se je čudilo, ko je jela potem globokoumno govoriti o teh solzah Jezusovih in o onih, ki jih je pretakal nad jeruzalemskim mestom in na križu; tako živo, tako goreče, tako k sercu je govorila, da so jeli vsi pri-čujoči močno jokati. Ko je vmirajoča to opazila, ponovila je, ka-ker bi jih hotela milo posvariti, besede, ki jih je govoril zveličar na potu k smerti: „Jeruzalemske hčere, nikar se ne jokajte čez me, ampak čez se“. Skušala je ohladiti bolečine svojih služabnic, ljubeznjivo jih je tolažila in imenovala neprenehoma: „Moje prija-teljice, moje preljubljene.“ Potem je vmolknila, nagnila glavo in dolgo molčala.

Ne da bi jo videli premikati ustnice, zaslišijo čez nekoliko časa zopet sladke, mile, zamolkle glasove iz njenega gerla. Ko jo vprašajo, kaj je bilo to petje, pravi: „Ali jih niste slišali, teh, ki so z menoj peli? Pela sem ž njimi, kaker sem znala.“

Že je tedaj združevala svoj mili glas sè slavnim petjem ne-beških prebivavcev, ki so čakali trenotek, ko je imela med nje pri-ti; že je popevala z angelji čast in slavo božjo. Od večera do

pervega petelinovega petja je ostala kaker radosti pijana, vsa navdušena in v naj bolj goreči pobožnosti. Po pravici je obhajala v trenutku zmage konec svojih vojska. Gotova že svoje slavne krone, reče malo pred polnočjo svojim prijateljicam: „Kaj bi storile, kè bi se prikazal hudič, naš sovražnik?“ Trenotek potem zavpije glasno: „Beži, beži, ti hudi, zakaj odpovedala sem se ti!“ Nato reče: „Zdaj je šel; govorimo zdaj o Bogu in njegovem Sinu; naj vam ne bode žal, ne bo dolgo terpelo“. Proti polnoči se je jel njen obraz tako svetiti, da se je komaj moglo pogledati vvanj. O prvem petelinovem petju pravi: „To je ura, v kateri je devica Marija Gospoda rodila ter ga podala pričujočim. Govorimo o Bogu in Jezuščku, zakaj polnoči je; ta čas je bil Jezus rojen in v jasli položen, ta čas je vstvaril novo zvezdo, ki je še nihče ni videl; to je ura, ko je prišel svet odrešit, rešil bo tudi mene; to je ura, ko je mertve obudil in rešil vjete duše; tudi moja bo rešil s tega vbozega sveta.“ Vsaki trenotek se je pomnožilo njeno veselje in njena sreča. „Slaba sem“, je rekla, „ali nobenih bolečin ne čutim, prav kaker bi ne bila bolna.... Izročam vas vse Bogu.“ Navdušena po svetem Duhu je govorila še mnogo; ali njene besede, polne priserčne ljubezni, niso zapisane vse. Naposled reče: „O Marija, pridi mi na pomoč!... Trenotek se bliža, ko vabi Bog svoje prijatelje k svojemu ženitvanju.... Ženin prihaja po nevesto.“ Nato reče sè slabim glasom: „Tiho! tiho!“.... Po teh besedah je nagnila glavo kaker k mirnemu spanju in zdihnila poslednjikrat. Njena duša se je vzdignila proti nebesam v sredi angeljev in svetnikov, ki so ji bili prišli naproti. Po vbogi hišici pa, ki je hranila njeno truplo, razširila se je prijetna vonjava in v zraku se je zaslišal kor nebeških glasov, ki je prelepo zapel besede svete cerkve, ki obsegajo celo Elizabetino življenje: „Kraljestvo tega sveta sem zaničevala iz ljubezni do svojega gospoda Jezusa Kristusa, katerega sem videla, katerega sem ljubila, na katerega sem verovala, katerega sem izvolila.“

To je bilo po noči 19. listopada leta 1231; svetnica je bila komaj izpolnila svoje štiri in dvajseto leto.

Sedma stoletnica sv. Frančiška

v Asizu.

Asiz je majhino mesto, ki nima dosti čez 4000 prebivavcev, ali po svoji slavi in imenitnosti v resnici ni poslednje mej mesti italijanskimi. Kar sta Betlehem in Jeruzalem za celo kerščanstvo, to je posebej Asiz vsem otrokom sv. Frančiška. Po pravici nam mora milo in sveto biti le-to mesto našega očeta, mesto, katero je ob koncu svojga življenja tako goreče blagoslovil: „Bog te blagoslovi, o sveto mesto, zakaj mnogo duš bo po tebi zveličanje doseglo in mnogo služabnikov božjih bo v tebi prebivalo in iz tebe jih bo mnogo izvoljenih v kraljestvo večnega življenja.“

V resnici, blagoslovljeno mesto, ki je dalo kerščanstvu svetega Frančiška, tudi ke bi bil ta edini svetnik, ki se je tam rodil. Njegovo rojstvo je bila velika sreča ne le za tisti kraj, ne le za italijansko deželo, sreča je bila za vso sveto cerkev katoliško, za vesoljno zemljo.

Drugo leto bo izpolnjeno sedmo stoletje, kar je ta izvoljenec božji, ta seranfinski mož, v hlevu, kaker Kristus, prišel na ta svet. Že lani smo povedali, kako se v Asizu pripravljajo, da bi veselo sedemstoletnico prav častitljivo obhajali. Že je prišlo tudi dovoljenje iz Rima, ki določuje, da se smejo praznovati v ta namen v poglavitnih cerkvah asiških zaporedoma slovesne tridnevnic in sicer po prazniku svetega Frančiška od 5. vinotoka na dalje. Verni, ki bodo vse tri dni obiskovali dotično cerkev, kjer se bo obhajala tridnevnic, morejo pod navadnimi pogoji dobiti popolnoma odpustek.

Odbor, ki se je v ta namen pred nekaj leti vstanovil, pa namerja, kaker smo že lani omenili, še na drugi način povzdigniti veseli sedemstoletni god. Postaviti hoče na tergu pred veliko cerkevjo, kjer je bil Frančišek kerščen, spominik našemu svetemu očetu, štatuó, ki jo ima izdelati prvi sedaj živečih kíparjev, profesor Janez Dupré; v cerkvi pa hoče primerno olupšati stari kerstni kamen, kjer je bil izvoljeni otrok božji, sveti Frančišek, preroben v svetem zakramentu. V ta namen se je obernil odbor do generalnih ministrov raznih vej prvega in regularnega tretjega reda, naj blagovolijo pisati provincijalom sebi podložnim, da bi povabili tretjerednike v svojih okrajinah, da bi z doneski primernimi svoji

zmožnosti in češčenju, ki ga imajo do svojga očeta Frančiška, pripomogli k dostojnemu obhajanju tako redke slovesnosti. Obrača pa se odbor tudi naravnost k vsem katoličanom s tem vabilom:

Katoličani!

Dobrotljiva delavnost vbožčeka Kristusovega, ki je ponovil v cerkvi božji veličastno prikazen popolnosti evangelijske, je pretresla svet, in svet se je združil z velikim papežem Gregorjem IX., da mu postavi veličasten spominik, baziliko asiško.

Ali fista zveličavna delavnost se zdaj čez sedem stoletji še vedno nadaljuje po neštevilnih njegovih sinovih razsejanih po vesoljni zemlji. V dobi tako radodarni se spominiki imenam dostikrat malo znanim in čednostim neporedkoma enodnevnim, ali bi mogla hvaležnost narodov kerščanskih pustiti, da neopažena in malo slovesna mine sedma stoletnica rojstva tolikega dobrotnika verskega in grajanskega društva?

Mesto Asiz, ponosno, da mu je dalo zibel in grob, je vstanovilo v ta namen poseben odbor. Slavni tretjerednik Pij IX. so poterdili in blagoslovili njegov namen in njih vredni naslednik Leon XIII., ki so tudi tretjerednik, so novo moč dali delu dobro začete mu pokrepčavši je s posebnimi pravicami. O tako veseli novici je radosti zatrepetalo serce vsem otrokom in častivcem svetega Frančiška in vsi žele, da bi stoletne slovesnosti za sabo pustile sled, ki bi se ne dal izbrisati. Dva spominika bosta spomin na nje ohranila prihodnjim rodovom, kip, ki bo prišel izpod dleta slavnega Dupré, in prekrasno olepšanje starega kerstnega kamna, kjer je bil svetnik prerojen k milosti.

Katoličani vesoljnega sveta, otroci in častivci serafinskega očaka, podpirajte plemenito podjetje, ki se ga je odbor latfl, pomagajte mu s prineski! Gdo od vas se bo zderžal, da ne bo podaril svojga daru v znamenje nagnjenja do velikega aposteljna zloge in vesoljne ljubezni?

V Asizu, 15. velikega serpana 1881.

Komisija odbora:

† **Peregrin, škof**, predsednik.

Andrej Ulli, kanonik, gen. provikar, podpredsednik.

Dionizij Alessandri, kanonik bogoslovec.

Br. Angel Petrini, kustos svetega samostana.

Br. Alojiz iz Pjedilame, provinc. min. reformatov.

Br. Klemen iz Čivitelle, provinc. min. očetov kapucinov.
 Markíz Anton Sermattei grof della Dženga.
 Grof Jakob Bindangoli Bini.

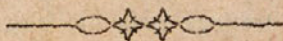
Dragi tretjeredniki, sinovi in hčere svetega Frančiška, glejte lepo priliko, da z majhinim darkom djansko pokažete češčenje do svojga očeta in ljubezen do našega svetega mesta, zibeli našega reda, Asiza. Ne prosijo se le obilni darovi; Slovenci smo vbogo ljudstvo in imamo toliko siromaštva, toliko podpore potrebnih, zlasti letos, ko se ena za drugo poročajo velike nesreče od vseh strani, da res ne moremo in ne smemo preveč na ptuje pošiljati denarja. Ali pri tem pa vender tudi ne smemo govoriti kaker Judež, takrat, ko je Magdalena Kristusu z dragim mazilom noge oblila. En sold za sv. Frančiška in njegovo rojstno mesto zmore menda vsaki tretjerednik, vsaka tretjerednica, ne da bi se zato odtegnila pomoč domačim ljudem in nameram; ako bi pa gdo tudi tega ne vterpel, naj ga dade namestu njega drugi, ki se jim ne bo poznalo. Ravnatelj ali predstojniki tretjega reda naj blagovolijo te seveda čisto prostovoljne darove nabirati in ako jih nočejo raji sami naravnost v Asiz poslati, naj jih pošljejo nam; skerbeli bomo, da pridejo vsi skupaj kaker hitro mogoče na svoje mesto. Z veliko hvaležnostjo pa se bodo seveda sprejemali darovi tudi vseh drugih častivcev sv. Frančiška, kateri niso v tretjem redu, in upamo, da bodo radi kaj podarili tudi oni; saj je sveti Frančišek dobrotnik ne le svojim redovom, temuč v resnici vesoljnemu katoliškemu svetu, Avstrijanci pa ga imamo še posebej častiti ko patrona presvitlega našega cesarja Frančiška Jožefa in torej posebnega priprošnjika in pomočnika celega našega cesarstva ter potemtakem tudi naše ljube slovenske domovine. Iskušajmo torej, da bomo z darilom primernim našemu vboštvu, pa tudi našemu češčenju do svetega Frančiška tudi mi Slovenci v ožjem pomenu tega imena zastopani pri slovesnosti in spominiku, ki ga napravi katoliški svet temu velikemu svetniku in njegovem rojstnem mestu. Veselili se bomo neizrekljivo, ako bo mogoče „Cvetju“ v imenu celega našega naroda to darilo poslati v Asiz. *)

*) Pri tej priložnosti naznanjamo, da se je nabralo za misijone do zdaj nekoliko po prostih darovih, nekoliko po naročnini za lanski letnik vsega skupaj nekaj čez 80 gld., kar se v kratkem odpošlje v Rim. Sprejemajo pa se darovi še vedno, kaker je tudi naročnina za 1. letnik „Cvetja“, ki ga je še zmirom več sto popolnih iztiskov na razpolaganje, vsa namenjena frančiškanskim misijonom.

Krištof Kolumb.

Že lani smo povedali, da je bil mej drugimi slovečimi možmi tudi Krištof Kolumb, tisti, ki je Ameriko našel, v tretjem redu svetega Frančiška. To bi bilo že samo na sebi tretjemu redu velika čast; tolikanj bolj pa se moramo veseliti tako imenitnega redovnega brata, ker je bil tudi v resnici pobožen in svet tretjerednik ter imamo opravičeno upanje, da ga bomo smeli kmalu očitno ko svetnika častiti, za kar se goreče trudijo mnogi imenitni katoličani.

Letos, 10. malega travna so sprejeli sveti oče Leon XIII. odposlanstvo, ki jim je izročilo pismo podpisano od 463 škofov, v katerem se lepo prosi, da bi se začela obravnava v ta namen, da se Krištof Kolumb za zveličanega spozna in razglasi. Sveti oče so bili videzno razveseljeni po tako mnogem številu cerkvenih knezov, ki prosijo take obravnave, ter so v tem spoznali dobro znamenje za posvetovanje, ki se ima začeti.

Priporočilo.

V pobožno molitev se priporočajo rajne tretjerednice mariborske skupščine: Neža Čelan, Marjeta Mlakar, Katra Napast, Marija Gabrijan, Marija Krivec, Marija Breznik, Marija Dolenc, vseh sedem iz Cirkovec, Marija Rajh iz Maribora, Marija Kolberger iz Lučan, Marija Šerbela iz Jarenine.

Tudi se priporočajo v molitev nekatere važne zadeve nekega duhovnika.

Vsem našim bravcem zlasti bolj učenim in izobraženim priporočamo bukve, ki so nedavno na svitlo prišle pod imenom „Lurska Mati Božja.“ V njih je jako lepo popisano, kako se je pred nekolikoleti v Lurdu na Francoskem prikazovala mati Božja in kako so se potem godili in se še gode čudeži. Veljajo mehko vezane 1 gld., v polplatnu 1 gld. 20 kr., v polusenju 1 gld. 25 kr., vse v platnu 1 gld. 40 kr. Po pošti 10 kr. več. Kedor vzame 10 iztiskov, jih dobi poštine prosto. — Prodaja jih pisatelj, ki jih je iz francoskega jezika preložil na slovenščino, gospod **Franjo Marešič**, kaplan v Šentvidu nad Ljubljano in pa tudi katoliška bukvarna v Ljubljani.

Gotovo se ne bo nihče kesal, kedor kupi to zlata vredno knjigo, ki je prestavljena že skoraj v vse jezike, ki se pišejo po katoliškem svetu, na Francoskem pa se je v sedmih letih 142 krat morala v novič natisniti, kar je gotovo najlepši dokaz, kako imenitno, lepo in mikavno delo je. Ne moremo si misliti, da je ne bi tudi Slovenci z največim veseljem brali: le to svetujemo pripostim bravcem, naj začno brati kar na 9. strani od zgoraj, kjer se prav za prav začenja povest. Neketerih francoskih imen seveda mnogi ne bodo znali prav izgovarjati, pa nič ne dé, Francozi tudi ne znajo naših.